

HandläggareIsabelle Wall
08-508 150 52**Till**Skarpnäcks stadsdelsnämnd
31 augusti 2023

Remiss av Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr 2023/546

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit en remiss av Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen. Skribenten, Anette Hellström (M), framför att brott mot äldre ökar i samhället i stort och i synnerhet i det egna hemmet. Skribenten anser att en obligatorisk bakgrundskontroll via polisens belastningsregister alltid bör göras inför anställning inom omsorgen/äldreomsorgen.

Skribenten yrkar på att Stockholms stad ska verka för att det med stöd av lag att införs krav på obligatoriskt registerutdrag från belastningsregistret inför anställning inom omsorg och äldreomsorg. Vidare yrkar skribenten att Stockholms stad bör införa en policy, vid rekrytering av personal till omsorg och äldreomsorg, att ett utdrag från belastningsregistret ska utgöra en bedömningsgrund i likhet med de bedömningar som görs vid anställningar som rör arbete med barn.

Förvaltningen instämmer i att äldre personer och personer med funktionsnedsättning är utsatta grupper. När vård och omsorg utförs i den enskildes hem är behov av trygghet och skydd som allra störst. Förvaltningen kan se fördelar med att införa en registerkontroll inför anställning inom äldreomsorg eller i omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen anser att ett registerutdrag skulle kunna vara en del i ett bedömningsunderlag när det ska avgöras om en person är

lämplig att anställa. Förvaltningen framhåller dock att ett registerutdrag ensamt inte ger svar på om en person är lämplig för arbete, uppdrag eller praktik inom verksamheter som utför vård och omsorg.

Förvaltningen anser att om obligatorisk registerkontroll skulle bli gällande inom staden inför anställning, uppdrag eller praktik inom äldreomsorg eller omsorg om personer med funktionsnedsättning behöver det utformas tydliga riktlinjer. Riktlinjerna behöver ange vilka brott som ska kontrolleras i belastningsregistret samt vilka brott som inte får förekomma för att anställning ska kunna ske. Detta i likhet med de bestämmelser som finns för personer som arbetar med barn.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat en remiss till Skarpnåcks stadsdelsnämnd som gäller Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen. Motionen är skriven av Anette Hellström (M).

Motionen har även remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, äldrenämnden, Skarpnåcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Kommunal Stockholm samt Vårdföretagarna.

Ärendet

I motionen skriver Anette Hellström (M) att brott mot äldre ökar i samhället i stort, i synnerhet i det egna hemmet, och att otryggheten för äldre och deras anhöriga ökar. Skribenten menar att hemtjänstkunder som har flera beviljade insatser kan ha besök av flera olika personer från hemtjänsten varje dag. Om en äldre person dessutom har hemsjukvård så tillkommer ytterligare besökare under en dag. Skribenten skriver också att om den äldre är dement eller har en annan diagnos är situationen ännu värre, och om den äldre dessutom bor ensam är personen extra utsatt.

Anette Hellström (M) skriver att inom barnomsorgen och skolan kontrolleras alltid personer mot belastningsregistret innan anställning. Skribenten anser att samma process bör införas inom omsorgen/äldreomsorgen, som en trygghetsåtgärd för de enskilda medborgarna samt för deras anhöriga. Vidare anser skribenten att en obligatorisk bakgrundskontroll via polisens belastningsregister alltid bör göras inför anställning inom omsorgen/äldreomsorgen. Det vill säga anställning inom hemtjänst, på servicehus eller på vård- och omsorgsboende samt på annat boende inom omsorgen oavsett om det drivs i egen regi eller på entreprenad.

Anette Hellström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- att Stockholms stad ska verka för att det med stöd av lag att införs krav på obligatoriskt registerutdrag från belastningsregistret inför anställning inom omsorgen/äldreomsorgen på hemtjänst, servicehus samt på vård och omsorgsboende m.fl.
- att Stockholms stad inför en policy vid rekrytering av personal till äldreomsorgen/omsorgen att ett utdrag från belastningsregistret ska utgöra en bedömningsgrund i likhet med de bedömningar som görs vid anställningar som rör arbete med barn.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg i samverkan med förvaltningens HR-funktion. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp och i pensionärsrådet 2023-08-24.

Remissvaret ska vara KF/KS kansli tillhanda senast 2023-10-02.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar bilden av att äldre personer och personer med funktionsnedsättning är utsatta grupper. Förvaltningen instämmer i att när vård och omsorg utförs i den enskildes hem är behov av trygghet och skydd som allra störst.

Förvaltningen konstaterar att det i dagsläget inte finns något författningsstöd för registerkontroll av personal som utför vård eller omsorg inom äldreomsorgen eller om personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen ser både för- och nackdelar med att införa obligatorisk registerkontroll inför anställning inom verksamheter som utför vård och omsorg. Å ena sidan kan särskilda krav inför anställning inom äldreomsorg och annan omsorg hindra en olämplig person från att få anställning, uppdrag eller praktik inom en verksamhet, vilket skyddar målgrupperna från potentiella brott och övergrepp. Å andra sidan ser förvaltningen att registerkontroll kan medföra en falsk trygghet. Arbetsgivare och enskilda kan efter en registerkontroll uppleva att de har ett bra skydd mot att personal ska begå brott i sin yrkesroll, när det i själva verket inte går att utesluta att så ändå kan ske.

Förvaltningen menar att staden som arbetsgivare bör vara uppmärksamma på att inte sätta för stor tilltro till att registerkontroll alltid förhindrar brott och kränkningar. Ett registerutdrag ensamt inte ger svar på om en person är lämplig för arbete inom äldreomsorg eller omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Oavsett om ett registerutdrag innehåller uppgifter om brott eller inte behöver arbetsgivaren ändå säkerställa att personen i fråga är lämplig för arbetet på andra sätt, huvudsakligen genom referenstagning. Förvaltningen anser dock att ett registerutdrag skulle kunna vara en del i ett bedömningsunderlag när det ska avgöras om en person är lämplig att anställa eller att ta emot i en verksamhet inom äldreomsorgen eller omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

I dagsläget finns tydliga bestämmelser om vilka brott som inte får finnas antecknade i registerutdraget för personer som ska arbeta i skola eller förskola, med barn som har funktionsnedsättning, arbete i HVB eller vid arbete med barn i annan verksamhet. Om det hos dessa personer finns en notering i belastningsregistret om något av dessa brott anses personen ifråga inte vara lämplig för anställning inom verksamheten.

Förvaltningen menar att om obligatorisk registerkontroll skulle bli gällande inom staden inför anställning, uppdrag eller praktik inom äldreomsorg eller omsorg om personer med funktionsnedsättning behöver det utformas tydliga riktlinjer gällande vilka brott som inte får förekomma i belastningsregistret. I dagsläget finns ingen särskild rapport för arbetstagare att begära från polisen inför anställning inom äldreomsorg eller inom omsorg om personer med funktionsnedsättning. Det måste klargöras vilken registerkontroll som i så fall ska begäras ut och vad som inte får finnas antecknat däri för att anses lämplig som arbetstagare.

Utifrån ett jämlikhetsperspektiv ser förvaltningen positivt på att registerkontroll utförs även inför anställning av personal som ska arbeta med äldre personer och personer med funktionsnedsättning, i likhet med kontroll av personer som ska arbeta med barn.

Jämställdhetsanalys

Äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning som är i behov av vård och omsorg befinner sig ofta i en mer utsatt position än män i samma situation¹. Obligatorisk registerkontroll av personal, uppdragstagare och praktikanter som ska arbeta inom äldreomsorgen eller med personer med funktionsnedsättning skulle därför kunna ha viss betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män.

¹ Jfr rapporterna *Våld mot äldre kvinnor - en forsknings- och kunskapsöversikt* (2016) från Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet, och *Våld mot personer med funktionsnedsättning - om utsatthet och förekomst av våld* (2023) från myndigheten för delaktighet.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Lena Hedin
Avdelningschef

Bilagor

1. Följebrev
2. Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom äldreomsorgen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2023-08-07
Lena Hedin, Avdelningschef	2023-07-07